

AGNES
Školní časopis
ZŠ Anežky České,
Ústí nad Labem
Ročník 2021
Číslo 4

KE KOŘENŮM

Den Země | Stromoskop | Příběh stromů
Školní zahrada | Anežčin herbář a mnohem více

- 3 Den Země
- 4 Den Země ve třídách
- 5 Větrná bylina
- 7 Lípa republiky
- 8 Stromový horoskop
- 9 Můj strom
- 10 Který strom láskou rekordy?
- 11 Čarodějnické učení
- 12 Školní zahrada
- 13 Uklidíme Česko v podání 2.B
- 14 Anežčin stromový herbář
- 17 Stromy a lidé
- 18 Poslední květ
- 19 Stromopis
- 20 Kampaň Obyčejného hrdinství
- 21 Úkol a výzva na květen

Agnes je latinsky Anežka.

Koncovka -gnes také odkazuje na řecké gnósis (poznání).

AGNES, školní časopis Základní školy Ústí nad Labem, Anežky České 702/17, p. o., vychází nepravidelně

Redakční rada:

Mgr. Kateřina Suchá

(sucha@zsanceske-ul.cz)

Mgr. Jan Musil

(musil@zsanceske-ul.cz)

Redakce si vyhrazuje možnost příspěvků podle potřeby krátit a upravovat.

Víte, kdo každý rok vítá a zahajuje jaro? Zahradník. A to i přes nepříznivé počasí a lidové pranostiky, které věští, že: „Březen, za kamna vlezem. Duben, ještě tam budu.“ A když už jsem u těch zahradníků, nemohu se s vámi nepodělit o drobný úryvek ze skvělé sbírky fejetonů Karla Čapka Zahradníkův rok:

„Duben, to je ten pravý a požehnaný měsíc zahradníkův. Ať si jdou do háje milenci se svým velebením máje, v máji stromy a květiny jenom kvetou, ale v dubnu vyrážejí, vězte, že toto klíčení a rašení, ty puky, pupence a klíčky jsou největším divem přírody, a víc už o nich neprozradím ani slovo, sedzte sami na bobku a hrabejte sami prstem v kypré zemi, se zatajeným dechem, neboť řečený prst se dotýká křehkého a plného puku. To nelze učit, tak jako nelze slovy líčit polibky a několik málo jiných věcí.“

Říká se, že z jara se příroda zazelená, není to tak docela pravda. Já si na to letošní jaro pořídila lupu, nepřišlo sice dřív, ale o hodně víc si ho užívám. Lupa se mi hodí, když si najdu čas pozorovat jarní květy zblízka, objevila jsem tak spoustu zajímavých barevných tajemství - od sněženkově bílé až po tulipánovou červen.

Když odkvetly sněženky a krokusy, začalo jaro nabírat na rychlosti. Všimli jste si, že tak nějak ze dne na den vykvetly kolem potoků bledule, na zahrádkách modřence a v lese jaterníky, violky a plicníky? Hned za nimi či s nimi rozkvétají sasanky, ty se podobně jako jaterníky rozrůstají tak, že ovládnou rozlehlá prostranství nebo les a vytváří nádherné koberce.

S prvními prosluněnými dny mi na zahradě vypuklo „cibulkové jaro“. Cibuloviny mají dar šířit kolem sebe radost až zázračnou energii. Možná i proto, že umí vyrazit s takovým elánem, že naráz vykvete celý záhon. Důvod je prostý, oproti ostatním květinám mají výhodu, že všechno, co potřebují k vyrašení, mají schované ve své cibulce, z které je vytáhnou i s květy první teplejší paprsky slunce. A tak mi právě rozkvétají první tulipány a já jen žasnu, nad tou nádhrou, na kterou jsem si od podzimu, kdy jsem jejich cibule vkládala do země, musela počkat. Rozhodně nemám všechny druhy, evropští zahradníci jich stvořili více jak tři tisíce, ale mám například ty s roztřepenými okraji okvětních lístků, říká se jim papouškovité, i takové, které se podobají pivoňkám nebo liliím.

Jako zahradník se rozhodně nenudím, tak například dnes, zasadila jsem dvě jabloně, a teď jen tiše doufám, že neplatí rčení: „*Kolikátého dubna zasadiš stromek, tolikátého roku ponese ovoce.*“ To bych se na ta první jablíčka docela načekala. Jen tak mimochodem, věděli jste, že stromy mají tajný život? Stromy navzájem komunikují. Starají se o svoje potomstvo a pečují i o své staré a nemocné sousedy. Stromy vnímají, cítí a mají i paměť. Nevěříte?! Tak to se určitě honem podívejte na další stránky, určitě se dozvíte mnoho zajímavých informací. Nejspíš se pak budete na okolní zelený svět dívat novým pohledem. Alespoň v to v redakci Agnes doufáme, protože žijeme na nejúžasnější planetě naší Sluneční soustavy – na ZEMI. Neměli bychom na to zapomínat, zejména ne v dubnu, kdy na datum 22. dubna připadá Den země.

Ať už se na jaře rozhodnete přechíst si Zahradníkův rok, prolistovat starý herbář, založit bylinkovou zahradu, zasadit strom, poznávat přírodu ..., myslete na to, že i když jsou zahradníci optimisté a očekávají jaro každoročně, tak je třeba tu krásu kolem nás také chránit.

Den Země

Milé děti, milí rodiče, milá Anežko (čili vy všichni, kteří s ní máte co do činění),

22. dubna se—tak jako každý rok již 50 let—koná napříč celým světem tisíc a jedna akce, jimiž si lidé po celé Zemi připomínají svátek naší domovské planety.

A také se poslední dobou více zdůrazňuje, že planetu máme jenom jednu.

Den Země bez dětí?

Bohužel byl letošní školní rok poznamenán slovem *distanční*. A tak jsme i my zvolili distanční Den Země.

Pro každou třídu ve škole od nuláčku po deváťáky byl připravený jeden z úkolů, které měly našim žákům a třeba i jejich rodičům představit jedno téma, které považujeme za důležité.

4 pro 4

Rozdělili jsme si celou školu na čtyři věkové skupiny a každé tedy vytvořili jedno téma:

- 0. - 3. ročník: Voda je život (pokusy s vodou, ledem a barvami)
- 4. - 5. ročník: Odpadové detektivové (třídění odpadu, lokalizace)
- 6. - 7. ročník: Kapka vody (pokusy s rozpustností látek, znečištění vody)
- 8. - 9. ročník: Fotosyntéza (modelování reakce fotosyntézy, chemické vazby)

A jak se vám vedlo?

π

Den Země ve třídách

Ve čtvrtek se ovšem díky rotační výuce mohl Den Země odehrát i ve škole v části tříd 1. stupně. Paní učitelky si pro své děti připravily řadu aktivit, za což jim děkujeme!

Takto probíhal Den Země ve 2.A:

π

Ve čtvrtek 22. dubna 2021 se slavil celosvětový svátek Den Země. Naše třída se rozhodla zapojit do oslav a zároveň podpořit péči o naši planetu. Moc dobře si všichni uvědomujeme, že čisté okolí a péče o něj je především na nás a není v dnešní době samozřejmostí, ale každý se můžeme individuálně podílet na životním prostředí a přidat ruku k dílu. Při povídání jsme se shodli na možnostech péče o planetu. Padlo mnoho zajímavých nápadů a diskuze byla opravdu zajímavá. Všichni posoudili své rezervy a možnosti, kterými můžeme planetu podpořit a díky tomu zachovat v lepším stavu pro budoucí generace. V úvodu dne jsme se seznámili s planetou a jejími částmi. Děti si uvědomily rozdíl mezi pevninou a souší, naučily se kontinenty a zopakovaly si světové strany. Dále pomocí modelíny vytvářely plastický model planety.

Děti si k dnešnímu dni sepsaly sliby, které dávají naší Zemi. Sliby byly opravdu různorodé. Někdo sliboval šetření vodou a elektřinou, další zase sběr odpadků ve svém okolí či na výletě. Zazněly i sliby, které šetří ovzduší a děti se rozhodly začít chodit více pěšky a využívat kola či koloběžky.

Společně jsme se věnovali i problematice třídění odpadů. Toto téma je pro děti známe a mnoho rodin se do třídění aktivně zapojuje v běžném životě a není pro ně tedy žádnou novinkou. Měla jsem velkou radost z dětského nadšení a slibů, a jsem upřímně zvědavá, zda se podaří udržet dětské plány i následujících měsících.

Připravila Mgr. Tereza Císařová

Větrná bylina, fefermint, bálšám neboli máta peprná

Mám slabost pro staré obrázkové herbáře a bylináře s poznatky těch, kteří bylinkám opravdu rozuměli. V současném světě, plném shonu a starostí, znovu objevuji skromný půvab léčivých bylin a koření. Lidé odjakživa sbírali obyčejné bylinky v přírodě a pěstovali je i na svých zahrádkách. Používali je pak k léčení, ke kosmetickým účelům, ale i v kuchyni jako koření a někdy také jako zeleninu. Bylinky můžete pěstovat nejrozličnějším způsobem. Jsou to rostlinky povětšinou nenápadné, mívají drobné kvítky, ale zato často krásně voní a radost vám udělají úplně stejně v bylinkovém záhoně nebo jen v bylinkovém truhlíku na balkóně, či květináči za oknem.

Moje bylinková zahrádka má tvar kruhu, je to symbol dokonalosti, rovnosti a nekonečnosti. Záhony tvoří květinové duhové kolo, které střídá své barvy podle ročních období. Ty chvíle, které trávím mezi svými bylinkami patří k těm nejkrásnějším a také k neklidnějším, občas si mezi ně jen tak sednu a prostě jen jsem. Všude kolem je plno chemie, syntetických látek a nebezpečných zplodin a proto opět nacházím smysl v užívání přírodních bylinných koupelí, pití vonných, blahodárně působících čajů a nekonečných variací kulinářských zázraků, zvlášť pokud mohu sáhnout do vlastní zahrádky.

Jeden příklad za všechny. Co dělat, když hlava bolí jako střepeň? Určitě to znáte? Máte hlavu plnou starostí, nevíte, kam dřív skočit, a nevíte, kde vám hlava stojí, a ta, aby se připomněla, začíná bolet a bolí a bolí a...

a) se můžete „nacpat“ prášky a doufat, že se to do zítřka zlepší

b) zkuste některý z osvědčených prostředků ... například mátový čaj s kontryhelem – 250 ml vařící vody, 1 lžička kontryhelu, 1 lžička máty peprné – bylinky spaříme, chvíli povaříme, přikryjeme a necháme deset minut vyluhovat, čaj scedíme a pijeme teplý

Tak to asi stojí za vyzkoušení, nemyslíte? Zvlášť, když je máta mrazuvzdorná a daří se jí na každé zahrádce, ale můžete ji pěstovat i na okenním parapetu. Tato bylina je známá pro svou charakteristickou mentolovou vůni a jako dobrý lék na zažívání a látkovou výměnu. Vhodná je také jako přípravek do osvěžujících koupelí. Používá se do ovocných salátů, moučníků s čokoládou, listy na ozdobu se kandují v cukru. Je výtečná do pomazánek z žervé a jogurtových zálivek při grilování. Přidává se do míchaných nápojů, likérů a punčů.

Málem bych vám zapomněla prozradit jedno tajemství, že i louky jsou plné volně rostoucích bylinek, které lákají motýly, včely a ptactvo. Své už o tom vědí žáci z 5. C, a proto některé z nich zkusili v hodinách výtvarné výchovy alespoň namalovat, nebo žáci 7. A, kteří v hodinách literatury vymýšleli obrázkové limeriky na opravdu prapodivné botanické názvosloví.

Autorkami kreseb jsou: Veronika Cidlinová, Veronika Vacíková, Lucie Drbalová a Eva Derflerová

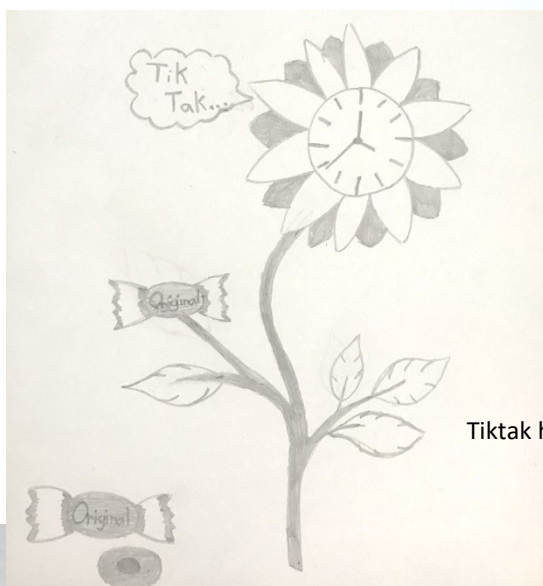
– ● –

Tiktak hodinářský

Podivnice miminokvětá

Tiktak hodinářský

Tiktak hodinářský

Buchtónie masožravá

Podivnice miminokvětá

Lípa republiky

Lípa byla odedávna nazývána **královnou medonosných rostlin**.

Lipový med je jeden z nejlepších a jeho použití k léčivým účelům bylo známo už před šesti tisíci lety v Egyptě a ve starém Řecku. Medem se léčily rány, celá řada chorob, uchovávalo se v něm maso, aby se nekazilo.

Z **lipových květů** se získává éterická siliice, používaná v parfumerii a kosmetice. Odvar z lipových květů je tradiční prostředek pro pocení při nachlazení, nebo se používá jako kloktadlo.

Velmi vysoko se cení **lipové dřevo**. Je měkké, lehké, světlé, tenké vrstevnaté, nepraská, nekřehčí se po navlhčení a velmi snadno se opracovává. Lipové dřevo se využívalo a dodnes využívá na rámy obrazů, okenní a dveřní zárubně, římsy a součásti hudebních nástrojů, sochy a rýsovací prkna. Z lipového dřeva jsou vyřezány slavné oltáře, neboť toto dřevo se latinsky nazývalo *lignum sanctum*, což v překladu znamená svaté dřevo.

Národní obuví některých evropských států jsou dřeváky. Nejtrvanlivější, jak se ukázalo, jsou z lipového dřeva. Dá se v nich ujít 352 km, kdežto v dřevácích z topolového dřeva jen 142 km.

Plody lípy obsahují 50 % oleje, který se svou kvalitou blíží olivovému. Z plodů lípy lze připravit i nápoj podobný kávovině.

Již v 19. století **zdobily lípy parky a sady** paláců a dodávaly jim na majestátu. Vjíždět do paláců lipovou alejí bylo dovoleno jen těm nejváženějším a nejvážnějším hostům. Lípy jsou vysazovány na návsi, ke křížkům, kapličkám, kostelům, s oblibou i do alejí.

Lípa byla vysazována u vesnických studní, v tomto případě byla stromem ochraňujícím vodu jako životadárnou tekutinu.

Lípa je **naším národním stromem**. Objevuje se na standartě prezidenta, státní pečeti, vojenských uniformách a bankovkách.

V historii bývala lípa ztožňována s ženskými božstvy, často s

bohyní lásky. Pro mládež byla lípa symbolem lásky. U Slovanů, Keltů i Germánů prý bývala stromem osudu. Věřilo se, že když zahyne lípa, vysazená na dvorci rodu, zanikne i celý rod.

Jako ochranný a rodinný strom se lípa dlouho těšila velké úctě. Byla sázena po narození prvního dítěte.

Lípa se může **dožít až 1 000 let**. Naše nejstarší a nejmohutnější lípy jsou druhem lípy velkolisté a jsou vyhlášeny za památné stromy.

Lípa jako národní strom se vysazuje i při pamětních událostech a na výročí související s naší státností, jako je například oslava vzniku republiky.

– • –

Stromový horoskop

Měl být sestaven podle dochovaného učení druidů. Dodnes jsou tito keltští kněží, kteří údajně uměli i cestovat v čase, pro historiky hádankou. Je to hlavně proto, že jejich učení nemá a nezná písemné záznamy. Předávalo se pouze ústně. Po honu na tyto učence, se měla velká část zachovat díky jejich moudrému kroku... Ten spočíval v tom, že své vědomosti tehdy uschovali velice důmyslně. Předali je ženám. Římané věděli, že druidské učení, magie a zákonitosti jsou výhradně mužskou záležitostí a tak mezi ženami nosiče této filozofie nehledali. Jde o SPOLEČENSTVÍ DVANÁCTI PANEN. Díky němu se zachovalo hodně z tohoto učení. Zdali je to i stromový horoskop nevíme.

Posvátným stromem druidů a našich keltských předků je dub. Druidská filozofie, magie a zákony se vůbec točí všechny kolem přírody, lesních bohů a přírodních cyklů. A právě stromy daly základ vytvoření keltského kalendáře, pro který byly určující měsíční cykly. Rok má podle něho 13 měsíců po 28 dnech – tedy 364 dní. Každý člověk zde náleží jednomu stromu. Jeho povahu také nosí. Keltové tedy nemají zvěrokruh, ale stromokruh, do kterého patří – JABLOŇ, JEDLE, JILM, CYPŘIŠ, TOPOL, CEDR, BOROVICE, VRBA, LÍPA, DUB, OLIVA, LÍSKA, JEŘÁB, JAVOR, OŘEŠÁK, KAŠTAN, JASAN, HABR, FÍKOVNÍK, BŘÍZA, BUK. Pokud chcete zjistit jaký strom je ten váš, stačí otevřít kterýkoliv internetový prohlížeč.

Bříza (24. 6.)

Krásný elegantní strom symbolizuje osobu s dobrým vkusem, jemnou a citlivou. A jako bříza nenáročná na úrodnost a vlhkost půdy, tak i člověk narozený v jejím znamení nevyžaduje mnoho. Největší problémy prožívá Bříza sama se sebou. Žije vnitřními úzkostmi a nejistotami, proto potřebuje vedle sebe druhá či přítele moudrého a trpělivého. Pokud takového najde, promění se Bříza v sebejistého člověka, nesmírně pracovitého, svědomitého, přesného a také úspěšného. Jeho inteligence a fantazie mu zaručují úctu celého okolí. Miluje přírodu a rozumí jí. Jeho vnitřní citlivost a intuice mu vydatně pomáhají ve vztazích s dětmi a zvířaty. V lásce se umí rozdat a charakterizuje jej stálost citů. Pokud je vaším partnerem člověk narozený 24. června, rozhodně prožijete příjemný vztah bez tragických citových ztrát.

Buk (22. 12.)

Tento den je dnem původního keltského svátku, který byl násilím církví přelepen Vánocemi. Lidé Buku dostali do vínku celou řadu jedinečných vlastností. V zaměstnání najdeme tyto lidi velmi často na vedoucích místech, pro něž jsou přímo předurčení – nejenže mívají odvážné životní plány, ale dokáží je většinou proměnit ve skutečnost. Ve sporu s nimi jejich protivníci velmi brzo zjistí, jak tvrdé a houževnaté je dřevo buku i povaha těchto lidí. Pokud je Buk přesvědčen o své pravdě, neustoupí ani o píd', nesleví ze svého přesvědčení, ani za cenu vlastního ohrožení. Proto bývá člověk zrozený pod vládou Buku velmi dobrou oporou pro ostatní. Pokud patříte mezi jeho přátele, lepšího ochránce nenajdete. Přestože bývají lidé Buku velmi šetrní, jejich šetrnost nikdy nepřeroste v lakotu. Naopak bývají velmi nenárodní, vděční a dokáží se těšit doslova z každé maličkosti. Protože si příliš nelámou hlavu zbytečnými starostmi, působí někdy navenek trochu dojmem lehkomyšlných lidí, ale těmi nikdy nejsou.

Můj strom

TOPOL

Podle keltského stromového horoskopu jsem se narodil pod vládou topolu. Základní vlastností topolu je rychlý růst - to bych řekl, že na mě sedí, rostu rychle. Další vlastnost, kterou bych měl mít je, že se rychle učím a rychle chápu - no jak co a jak kdy. Měl bych být čestný, což myslím, že jsem. A také bych měl být osamělý, ale to myslím, že moc nesesdí. Lidé topolu jsou oblíbeni mezi ostatními, ale to nemohu posoudit sám. Mezi lidmi Topolu je mnoho spisovatelů a lékařů (Paracelsus, Božena Němcová), tak uvidíme, co bude jednou ze mě.

VÍT SCHÁNĚLEC, 7.A

Topolová alej podél cesty

OLIVOVNÍK

Můj oblíbený strom je olivovník. Olivy mi chutnají a ráda bych se chtěla podívat do Řecka. Olivovníků je více než 40 druhů. Jsou to dvouděložné stromy a keře. Nejznámější olivovník je olivovník evropský. Pěstuje se v jižní Evropě pro plody zvané olivy. Olivy se používají v potravinářství, lékařství a kosmetice. Některé olivovníky jsou více než 2 tisíce let staré. V Řecku je cca 130-150 milionů olivových stromů. Olivovník, který městu podle báje darovala bohyně Athéna, byl po staletí symbolem Athén. Když shořel při vpádu Peršanů, vysadili na jeho místě Řekové nový, který tu roste dodnes. Nejstarší olivovník roste na Krétě. Olivovníky se dají pěstovat i u nás doma.

KARLA LOKŠANOVÁ, 7.A

Nejstarší olivovník (2000 let), Kréta

JAVOR

Strom, který jsem si vybral jako můj vlastní strom je javor. Vybral jsem si ho proto, že v keltském horoskopu připadá na můj datum narození.

Javor je velice důležitý lesní strom a jeho listy někdy připomínají lidskou dlaň. Okřídlené javorové dvounažky létají „jako vrtulník“, nebo se dají nasaďit na nos jako „frňák“, čímž se stávají oblíbenou hračkou dětí. A opravdu javor i v keltské mytologii je stromem příznivým především pro děti. Javorové dřevo prý odpuzuje netopýry a noční můry. A to je velice důležité, chtěl bych, aby strom, který by byl můj, aby mě chránil před strachem a nástrahami v životě. Vzbuzoval by ve mě pocit bezpečí a radosti.

V mýtech se javor vyskytuje v příběhu ze Severní Ameriky. Ten vypráví o kmeni Salteauxů, který líčí příběh o ohnivých listech javoru, které zachránily babičku stvořitele, Nanahboozo, před zlými duchy temnoty. Za odměnu tento bůh ukázal lidem z kmene, jak z javoru získávat mizu – sirup, aniž by strom trpěl víc, než by musel.

Javor posloužil i na stavbu legendárního Trojského koně. V mýtech a legendách mnoha indiánských kmenů hraje tento strom hlavní roli a hovoří se zde o něm jako o nejdobromyslnějším stromu.

Tento strom by pro mě měl být takovým andělem strážným.

MARTIN PŘIKRYL, 7.A

Které stromy lámou rekordy?

Každý strom je vlastně něčím zvláštní. Žádný se navlas nepodobá jinému. Každý má jedinečné schopnosti. U některých stromů jsou tyto schopnosti tak zajímavé, že vám o nich chci napsat.

🌲 Ve většině našich jehličnatých lesů se smrky dožívají tak 80 let. Potom se pokácí, nebo je vyvrátí vichřice, ale ve Švédsku mají strom, který je starý skoro 10 000 let! Jmenuje se OLD TJIKKO, své jméno dostal podle badatele, který ho objevil. Jeho kmen je jen 5 metrů vysoký.

🌲 Největší strom na světě, není až tak starý a jmenuje se Hyperion a je to sekvoj vždyzelená, mamut mezi stromy. Se 115,5 metry je vysoký jako velký kostel. Jeho kořeny jsou však velmi citlivé, protože rostou do šířky těsně pod povrchem.

Old Tjikko (Švédsko)

Hyperion (USA)

🌲 Ve státě Utah v Americe mají jednu osiku. Jednu? Ne, je to 40 000 kmenů.

Tento lesík dostal jméno Pando. Roste z velkého kořene, který se rozšířil na ploše téměř půl čtverečního kilometru. Badatelé si nejsou jistí, zda je to jeden strom, nebo spíše celá rodina stromů, ale pravděpodobně je to nejrozsáhlejší strom na světě.

— ● —

Pando (USA)

Strom roku

Strom roku je česká anketa, která je pořádána Nadací Partnerství. Cílem ankety je najít strom se zajímavým příběhem, který spojuje lidi z okolí, posiluje místní komunitu a pomáhá budovat vztah člověka k přírodě i vztahy mezilidské.

Mezi vítězi najdeme např. chudobínskou borovici či popovský jasan.

Čarodějnické učení

Poslední dubnový pátek se v naší třídě sešli malí čarodějové a čarodějky v úžasných kostýmech, aby složili svou čarodějnickou zkoušku.

Čekalo je plnění několika náročných úkolů od vrchní čarodějnice J a spousta legrace a zábavy. Kromě kouzelného počítání bylo úkolem i sestavení příběhu o čarodějnici, hra se slovy, rytmizace zaklínadla, vaření lektvaru a samozřejmě čarodějnický tanec.

Ten, kdo byl úspěšný, obdržel osvědčení o čarodějnické způsobilosti.

Mgr. Zuzana Vajšarová

Školní zahrada

Naše zahrada je obrovská. Má tisíce metrů čtverečních a vejde se do ní teoreticky všechno, co byste si na zahradě mohli představit. Jenže...

...to je potřeba pořádně promyslet. My už zhruba víme, co bude na zahradě hned kolem pavilonu T. To je plocha orámovaná žlutě. Mělo by se tam postupně objevit všechno, co do přírodní zahrady patří.

Díky financování projektu Anežčina zahrada z prostředků SFŽP se můžeme pustit do změn a zahradu našim žákům zpříjemnit.

Odcházejících žáků 9. ročníku jsme se zeptali, co by si na školní zahradu přáli. A co by tedy svým mladším spolužákům děti z 9.A a 9. B přály?

π

Na pravé straně by byli včelí úly a na levé straně by bylo luční kvítí a podél příjezdové cesty by byly medonosné keře (např. levandule) odkud by včely přinášely pyl vyráběly med.

T. Málková

V tomto koutě zahrady by se mi líbilo, kdyby se tam zasadily nějaké druhy bylinek např. máta, meduňka, libeček, petrželka, levandule, atd.

Do zadní části bych zasadila keřiky rybízů, angreštu, josty...

A dala bych tam ještě stojací nástěnku s popiskami, co je kde zasazeno a na začátek a konec bych umístila hmyzí domečky.

K. Grusová

V levém okraji by se mi líbilo vybudované přírodní jezírko, které by bylo lemované zahradními lehátky z palet a v parných školních vyučovacích dnech bychom mohli u jezírka odpočívat, smáčet nohy a klidně se učit. V prostřední části postavený altánek lemovaný trsy jahod, malin, kde bychom se také mohli učit a přitom si ochutnávat. V pravém kraji vytvořené ohniště nebo postavené klícky na chov králíčku, slepiček, školní zvířecí farma o zvířata by se starali žáci.

M. Horváthová

Chtěla bych zahradu využít jako takové „inspirativní klidné místo“, mohli bychom tam malovat různé obrazy našich pocitů, protože by nás to místo třeba mohlo inspirovat, a také by to mohlo sloužit pro HV: piano by se tam nějak dalo a čerstvý vzduch by prospěl každému. A nebo by tam mohla být zimní zahrada nebo nějaké exotické rostliny ve skleníku.

A. Pukyová

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Uklidme Česko v podání 2.B!

V úterý 27. 4. jsme hodinu prvouky věnovali speciální akci s názvem „Uklidme svět, uklidme Česko“.

Nejprve jsme si povídali o tom, že příroda obsahuje přirozený odpadní materiál (listí ze stromů, uschlá tráva, srst a kůže některých zvířat, ...). S těmito odpady si příroda poradit umí. Dokonce je přetváří na energii pro další život. Jenže lidstvem vyrobené odpadky planetu rychle znečišťují. Nejen, že jejich rozklad trvá neúměrně dlouho, ale některé odpadky zabíjí zvířata přímo. Například igelitové pytlíky, které na hladině vody vypadají pro živočichy lákavě, se po jejich pozření mění v zákeřnou a nestavitelnou „pochoutku“, protože zvířatům ucpou trávicí trakt. A to byla pouze malá ukázka toho, kolik zlého dokáže člověkem stvořený odpad napáchat.

Vybaveni pevnou obuví, rukavicemi, odhodláním a dobrou náladou, jsme se tedy společně vydali našemu okolí školy od odpadků ulevit. A byla to bohužel již po pár metrech velmi úspěšná akce.

Dva velké pytle jsme naplnili během neuvěřitelných 22 minut! Smutné zjištění bylo i to, že při následném třídění jsme zjistili, že popelnice určené pro odpadky, jsou skoro prázdné.

Každý z nás si tedy dal ještě i za úkol, pohlídat své nejbližší a vysvětlit jim, proč je tak důležité s odpadky správně zacházet.

Za třídu mohu říct, že akci považujeme za úspěšnou. Slíbili jsme si, že úklid budeme uskutečňovat i průběžně.

Mgr. Zuzana Vajsarová

Anežčin stromový herbář

Když jsem přišli do učebny přírodopisu, hned první myšlenka nás vedla k herbářům. Poprosili jsme tedy o pomoc s tímto tématem paní zástupkyni Střížkovou a ona nám vyšla vstříc. Můžete se tak seznámit s Anežčíným herbářem, za nímž stojí Jaroslav Valenta, Alexandra Divišová, Lucie Drbalová, Zuzana Hajná, Miluška Pham, Veronika Vacíková, Jan Vaněk, Jakub Gašparík, Vojtěch Lípa, Vojtěch Janečko a Vít Kunc ze 7.A. Děkujeme a našim čtenářům otevíráme poznání stromů, které v našem sídlišti můžeme najít!

Břiza bělokorá

Detail bílé borky (kůry)

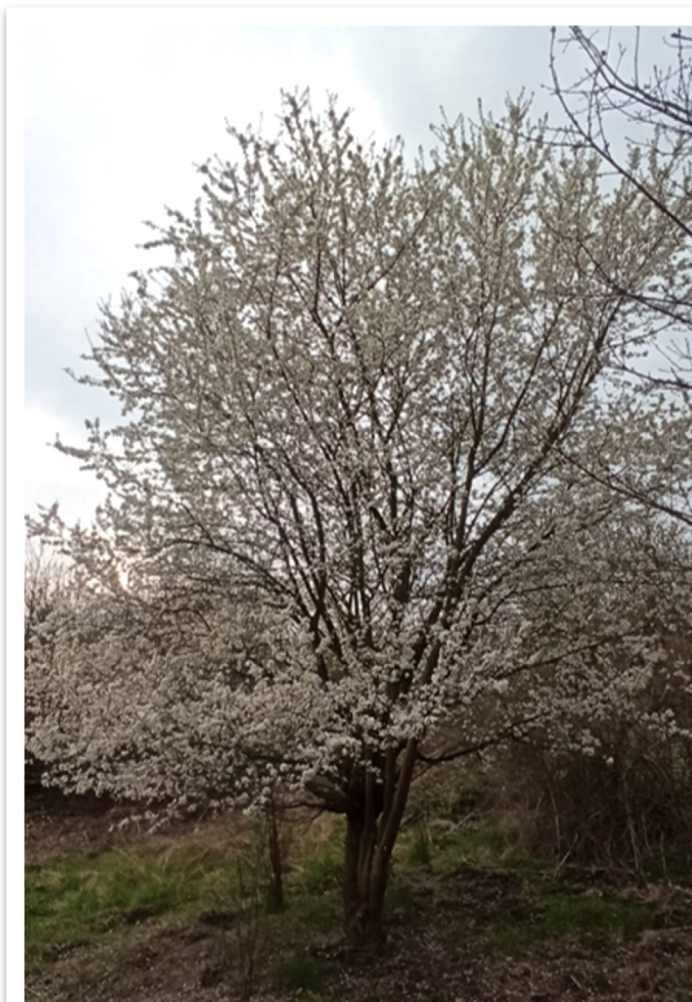
Řasa Zrněnka

**Zlatice obecná
(„zlatý déšť“)**

Detail květenství

Jabloň obecná

Detail květu, který je rozlišený (kalich a koruna), oboupohlavní (tyčinky i pestík), pětičetný

List borovice (jehlice)

Borovice

Dřevnatá šiшка

Dub letní

Detail borky dubu (borka je druhotná kůra)

Škumpa orobincová

Plodem jsou chlupaté peckovice

Stromy a lidé

Nezbytným doplňkem herbáře je člověk. Ten, který jej vytváří. Ten, který jej čte. A ten, který sní o rostlinách a představuje si všechny ty, které ještě nestihnul objevit.

A pak také člověk, který přemýšlí o stromech jako o součásti života. Takto se nad stromy zamysleli žáci 7.B, za spolupráci děkujeme panu učiteli Reinhardtovi. Fotografie jsou pokračováním herbáře 7.A:

Natálie Váňová: Kaštan

Vybrala jsem si strom kaštan podle keltského *stromoskopu*, protože je v mém znamení. Kaštan (jírovec) a jeho typické vlastnosti jsou: houževnatost, umíněnost, zásadovost. To si myslím, že i podle mého *stromoskopu* souhlasí. Kaštan je hlavně vysazován v parcích a na zahradách, je velmi bohatý v korunách a vypadá moc hezky. Nejhezčí jsou plody kaštanu, které jsou lesklé a hnědé. Nejvíce si pamatuju, kdy jsme s maminkou a s bratrem jako děti chodily do parku na podzim sbírat kaštany pro zvířátka do ZOO a hlavně i proto, že jsme z nich doma něco vyráběli. To nás moc bavilo. Někdo používá i kaštan jako talisman, že ho nosí v kapse. My je máme někdy na podzim jako dekoraci na balkóně. Máme dokonce i kaštan před panelákem a vždy se z okna na něho díváme, jak se na jaře začíná zelenat, a to je pak moc hezký.

Kryštof Javůrek: Jasan

I když by se podle mého příjmení Javůrek dalo soudit že můj oblíbený strom je javor a kdo si to myslí tak ten se plete, protože můj oblíbený strom je Jasan. Jasan má rozlehlou korunu a tak se na něj dá dobře vylézt, jako to dělám já, když pozoruji ptactvo dalekohledem nebo jen očima koukám na nádhernou přírodu. A jelikož má jasan tvrdé dřevo,

které se dobře opracovává a dají se z něj dělat dobré a zajímavé výrobky, jako to dělám já, když se nudím a nebo když mám nápad na nějaký zajímavý výrobek.

Filip Racek: Bříza

Můj nejoblíbenější strom je bříza. Líbí se mi její bílá kůra, jak hezky svítí. Břízu pozná snad každý, je to jediný strom, který má bílou kůru. V roce 2006 se na jednom místě nedaleko Děčína v lese stal velký požár. Nedávno jsem na tom místě byl a vůbec by mě nenapadlo, že tam někdy nějaký požár byl. Na tom vyhořelém místě začaly růst břízy a vrátily ten les do původního stavu. V tom je bříza prostě perfektní. Je to takový pionýrský strom, jak psali na té ceduli u požářiště. Břízy jsou vhodné i k ohništi protože její dřevo dobře hoří. Březové dřevo, kterým vždy dobře zapálíme oheň, má v KPZ asi každý turista.

Tereza Kopecká: Osika

Osika
Můj strom

Jsem nová
žena pod vládou
tohoto stromu „Neklidný
strom“ při pozorném po-
rování listů a jejich uchycení na
větvičky, poznáme, proč to chvění a
třetelní. Dlouhé řapíky nesou těžké
listové čepele, které se při každém závanu
větru rozkvítají. Osiky rychle rostou, milují slé-
tlo, mráz jim neškodí. Osidli nehostinné pustiny.
Je to životodárný strom. Osika je strom plný jemnosti, kte-
rý nás učí vnímat svoji vlastní křehkost a potřebu
bu trpělivého zacházení se sebou samými. Je patřo-
nem lidí milovanými všemi, prohlubují mezilidské
vztahy dobrou náladou a milým úsměvem.
Když se jim daří jsou oslňující. Dobrákuvná
povaha, vchnout se do všeho s velkým nadě-
ním, energií a elánem. Umět se zcela
obětovat, vyrovnat se s tvrdými
podmínkami a zadržet, ale hroutit se
v případě ohrožení, snadně se rad-
vat, podléhat se, neprasazovat
se. Milovat rodinný život a zvířata.
Zábavy, tance, sport
cestování a vše
ví. To jsou vla-
stnosti, které
mi opravdu se-
dí. Je to tak!

Poslední květ

Mezi místními mladíky jsem vždycky vyčnívala – byla jsem jiná. Nikdy jsem se nepovažovala za krásavici, protože na horské pláni, kam mne před sedmapadesáti lety vysadili, neustále fouká. Přísný a stále vanoucí severozápadní vítr nic nedopouští – ohýbal můj mladounký kmínek tak vytrvale, že se během těch dlouhých větrných let zkroutil – řekla bych – velmi divoce. Z dálky prý kolemjdoucím, co si mě fotili, připomínám blesk.

Od malička, už od prvního roku jsem nasazovala i v téhle sibérii každé jaro květy a doufala, že nějaká zbloudilá včela si je najde. Většinou se ale žádná kolem nevyskytovala. I na včely tu bylo chladno. Po deseti dvanácti letech jsem se soustředila už jenom na to, abych rostla a byla dost silná. Jaro a léto, těch pár měsíců je potřeba sáhnout po každém slunečním paprsku, než celou krajinu pokryje na zbytek roku spadané listí a hned potom sníh. Alespoň o vodu tak nemáme nouzi.

Poslední roky mě lesníci obklopili novou sadbou. Vždycky tu rostly smrky. Pyšné, nabubřele čnicí do nebe, s nikým se nebavily a povýšeně si šuměly. Přišla jsem si skoro zbytečná. Ale pak – před dvěma lety se tu objevil brouček. Malý, nenápadný. Mě jen obletěl, zato smrčiny mu chutnaly! A tak je za dva roky celé spořádal. Nejdřív uschly a pak při jednom tom přísném vichru, který musel vát snad až z nitra samotného oceánu, jak byl slaný a studený, všechny padly. Když to děsivé praskání a svist létajících třísek ustaly, odvážíla jsem se podívat: ze smrkového lesa, v němž jsem posledních padesát let rostla, jsem zbyla já – jediná stará hrušeň. Letos mi tu lesníci, jak jsem říkala, vysadili nové sousedy.

Tady vlevo rostou maličké jeřáby, za nimi u potoka pár olší, za mnou směrem ke vsi budou jednou statné jedle a celou pravou část rozjasňují mladé buky, mezi nimiž se už stihly uchytit břízky a dokonce i jeden javor. Brouka přeži-

la vlastně ještě jedna borovice a modřín, ale ten roste za potokem.

Tenhle rok si užiju – vypadá to, že budu mít šanci si po letech mezi těmi nafrněnými smrký užít

konečně spousty slunečních paprsků! A taky jsem se rozhodla, že pořádně přiberu – za posledních třicet let jsou ty moje letokruhy dost tenoučké.

Že bych...po těch letech? Mohla bych přeci jen ještě jednou zkusit... Ne, to bude stejně zbytečné.

[po deseti dnech]

Jeden. Jen jeden jediný květ. Na víc jsem v posledním letokruhu nenašla mízu. Všemi větve-
mi i tím posledním pupenem listu si chráním svůj poslední pokus. Vydrží? Snad. Musí!

[po dvou měsících]

Malé buky ke mně vzhlížejí jako k posvátné soše. A mají proč! Květ už dávno ztratil andělsky bílé okvětní lístky, ale těsně předtím jsem měla návštěvu. První včelu, kterou jsem tu na horách kdy viděla. Jemně dosedla na okraj květu, spolu s ochmýřenými nohama opatrně opřela hlavohrud' a upustila jedno pylové zrnko. Stačilo to. Ted' stejně bedlivě a s nekonečnou láskou opečovávám maličkou hruštičku, již jednou – až dozraje – daruji světu. A pak se snad svět smiluje a dá alespoň jedno její jádérko zpět Zemi.

V ten okamžik budu vědět, že se to stalo, protože naše kořeny – i kdyby na druhém konci světa! – berou sílu ze stejné půdy, pijí stejnou vodu a slyší dech stejné Země. A z jediného jádérka vyroste má dcera. Hrušeň, která se někde na světě bude snažit, aby z její síly vzešly desítky a stovky dalších hrušek. A v nich stovky a tisíce jadérek...

π

Stromopis

V našem starém bukovém lese máme školní třídu. Je to shluk malých stromků, vysokých od jednoho do deseti metrů. Když děti stromů dosáhnou výšky jednoho metru, začíná škola. Školní docházka je však mnohem delší než ta vaše, teprve po 200 nebo 300 letech je se školou konec. Nejdůležitějším předmětem není český jazyk nebo matematika, dokonce ani tělocvik, ale stromopis.

V lese se den co den dějí vzrušující věci, které si nikdo nechce nechat pro sebe. Nevěříte? Copak vy jste vážně nikdy nepřemýšleli nad tím, co dělají stromy v noci? Možná vás to překvapí, ale i stromy musí v noci spát.

Takový den na slunci bývá někdy pěkně náročný, stromy jsou večer unavené a potom, stejně jako vy, spí. Je to dokonce vědecky přeměřené, v noci jim visí větve dolů a s východem slunce se zase napnou směrem vzhůru. V noci totiž nemohou vylučovat žádný kyslík, který je pro nás lidi tak potřebný k dýchání. Jde to jen za světla, a protože v noci nesvítí slunce, stromy prostě spí, aby byly druhý den fit. Na dobrou noc jim vypráví pohádky stříbrošedý praprapraděček buk. Rozhodně je víc, jak 200 let starý, protože jeho kůra je už pořádně drsná a samá vráska, jestli je má od smíchu, to nevím, ale ty vrásky jsou důležité pro mnoho zvířat, například pro takového strakapouda určitě, na hladké kůře by se neudržel.

Právě se setmělo, vše ztichlo, dnes se starý buk rozhodl, že mladým bukům poví o tom, jak dříve staří druidové mluvili se stromy. To bylo tak: „Druidové byli keltští učenci, kteří žili na okraji hlubokých lesů, svůj čas věnovali pozorování přírody, ročních období a zkoumání kosmických jevů. Podle staré legendy ovládali tři sta šedesát pět druhů léčivých bylin. Uctívali posvátné vodní prameny a

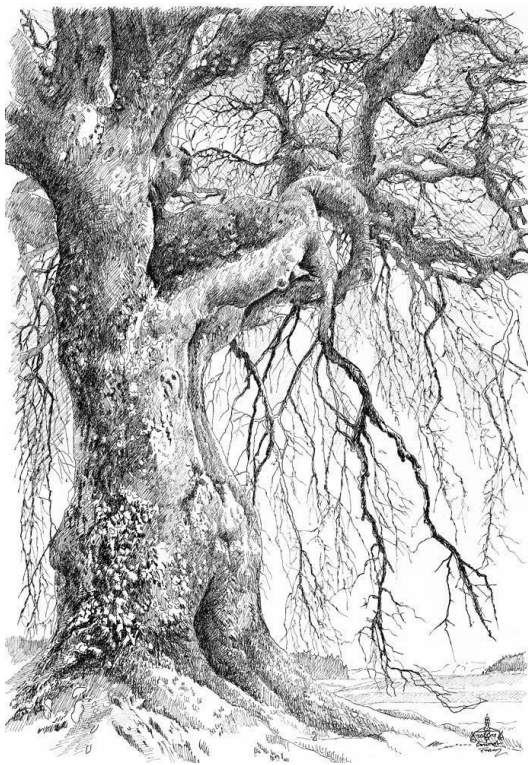
blízko nich stojící aleje dubů a jiných posvátných stromů. Keltové považovali nás stromy za živé bytosti, věřili, že naše kořeny sahají až do podsvětí. Poražení některých stromů se dokonce trestalo. Můj přítel dub mi jednou vyprávěl, že pokud se měl pokácet strom, musel se tři dny předem varovat duch stromu a také požádat o svolení. Stromový duch měl potom dostatek času, aby se přestěhoval do nového domova,

proto se někdy rozzlobil a ...“ Praprapraděček buk se na chvíli odmlčel a rozhlédl se kolem sebe, metrová mrňata už spala, pětímetroví zívají, ale ti desetímetroví s napětím čekali, jak to bude dál. „Představte si,“ pokračoval ve vyprávění, „že s uctíváním nás stromů a přírodních duchů souvisí zvyk – klepání na dřevo. Když se lidé chtěli poklonit přírodním duchům nebo si je usmířit, pokud se dopustili něčeho nepatřičného – dotýkali se posvátných dubů. V podstatě klepou na dřevo, aby odčinili

svou pýchu či vychloubačnost, často také klepou na dřevo, aby jim štěstí neuteklo. V keltských tradicích je také psáno ...,“ stromky čekaly, že prastarý dub bude ještě dál vyprávět, ale on se uchýlil ke spánku, protože už byl z toho povídání dost unavený, přece jen už má svá léta.

Les je skutečně podivuhodné místo, kde se odehrávají překvapivé věci. Teď už možná také věříte, že stromy navzájem komunikují, láskyplně se starají o svoje potomstvo, vnímají, cítí a mají i paměť. Chodí do školy a v noci spí. A pokud chcete, najít odpovědi i na další otázky, například: Jak si stromy pořízují děti? Jestli mají v lese internet? Jak stromy poznají, že přichází jaro? ... tak hurá do lesa a za objevy!

– ● –

Kampaň Obyčejného hrdinství

Květen se dere do kalendáře, nemůžeme ho nechat čekat!

Přináší nám totiž novou výzvu a vlastně zároveň úkol v jednom. Pojďme si představit kampaň Obyčejného hrdinství...

Superhrdinou na týden

Máme rádi svět, na tom se všichni shodneme. Máme rádi také sami sebe, to je taková lidská přirozenost. Najít v sobě odvahu mít rád i jiné tvory, to je pak všechno na světě příjemnější. Proto se pražský institut Tereza, kde se zabývají právě vztahy mezi lidmi a přírodou. Mimochodem také provozují řadu environmentálních programů (Ekoškola, Globe ad.) pro děti.

Tereza nejen v Praze hledá hrdiny! Ne hned superhrdiny, kteří by zachraňovali svět, ale stačí jim obyčejný hrdina, kterého můžete potkat na ulici. Kterým můžete být o vy!

Devět výzev: jeden cíl

Součástí této kampaně je devět výzev, do nichž se společně pustíme. O co ale jde? Jak se můžu stát hrdinou?!

Představuji vám devět kapitol správného hrdiny:

- 1) Zasad' rostlinu—Ať už strom či rajče do skleníku—každá rostlina se počítá!
- 2) Využívej ekodopravu—Jezdit autem je pohodlné, ale co když zkusíme víc chodit pěšky? Nebo jezdit na kole? A víte, že v Ústí máme MHD?
- 3) Buď venku—To přeci umíme! Ale zvládneme být venku minimálně hodinu denně?
- 4) Udělej něco pro ostatní—Ano, tohle je tro-

chu zvláštní výzva. Daruj někomu látkovou tašku či znovu použitelný pytlík, ať se sníží množství pytlíků a igelitových tašek.

- 5) Zastav letákovou epidemii - Na schránku stačí vzkaz Nevhazujte letáky. A jsi hrdina!
- 6) Sniž spotřebu vody—Tady bude potřeba součinnost rodičů...
- 7) Jez zdravě a ekologicky—Zelenina a ovoce posilují mysl i tělo! A maso bychom mohli trochu omezit, ne?
- 8) Šiř informace—Podělit se znamená pečovat. I o znalosti...
- 9) Den pro sebe—Na ten se těšíme v redakci nejvíc! Užijte si den s blízkými bez vymožeností techniky.

Jak se zapojit?

Je to jednoduché—na 1. stupni si vše řídí paní učitelky jednotlivých tříd, na 2. stupni se informace během prvního květnového týdne dostanou ke všem od pana učitele Musila.

Pro splnění tedy stačí vybrat si jednu výzvu a tu pak splnit. Čas máme do posledního květnového týdne.

Tak co? Vybrali jste si? My se těšíme na všech devět, jen některé pro nás už nejsou tak velkými výzvami—třeba osmička, tu vlastně děláme denně. Zkusíme tedy najít nějakou

novou podobu.

Všechny informace najdete na webu kampaně:

> > > [Kampaň Obyčejného hrdinství](#) < < <

Úkol a výzva: květen

Blížíme se do finále, přátelé. Zatím jsme rozdali přes tisíc bodů mezi jednotlivé třídy a tady bychom asi mohli říci, že nechceme vyrazovat bodový stav.

Nicméně využijeme výzvu z předchozí stránky a proto—body za květen dostane ten, kdo se stane Obyčejným hrdinou!

Úkol & výzva na květen zní:

Staň se Obyčejným hrdinou.

Vyberte si jednu z devíti výzev na předchozí stránce a splňte ji. Nezapomeňte nahlásit splnění paní učitelce třídní na 1. stupni, případně panu učiteli Musilovi na 2. stupni (osobně či e-mailem).

Za každého zapojeného žáka dostane třída 50 bod.

Ale protože je to vlastně poslední úkol, rozdáváme **body navíc!**

Získáte je úplně stejně—splníte výzvu. Cože? To už tu bylo, ne? Dobře, tak lépe: splníte další výzvu!

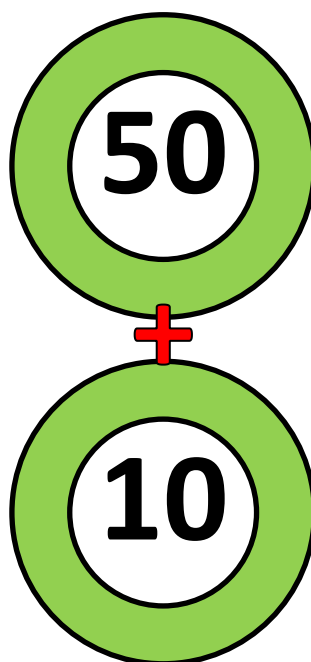
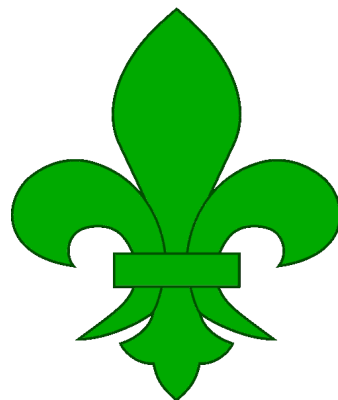
Za první výzvu žáka získá třída 50 bodů, za každou další u stejného žáka pak získá dalších 10 bodů!

Příklad: Tomáš splnil výzvu Bud' venku, pro třídu získal 50 bodů. Jirka splnil Bud' venku a také Zasad' rostlinu, pro třídu získal 60 bodů. Anička splnila stejně jako Jirka dvě výzvy a ještě navíc byla s rodiči celý den v přírodě bez technologií (výzva č. 9) - získává tedy 70 bodů...

Teď už tomu snad všichni rozumíme a proto můžeme začít za tři, dva, jedna...

Až úkol nebo výzvu splníte, napište nám na e-mail musil@zsanceske-ul.cz vaše dojmy a pocity. A budeme rádi i za fotky!

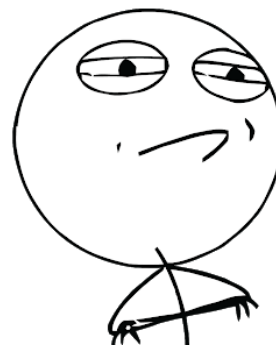
π

Termín splnění:

CHALLENGE ACCEPTED

Výtvarka!

Zní to neuvěřitelně, ale i v rotační výuce, kdy hodina stíhá hodinu a všichni máme radost, že jsme zase ve škole, se najde čas na oddych a tvůrčí myšlení!

Ve třídách 1. stupně se v dubnu stihlo odehrát několik takto výborných hodin výtvarné výchovy—a my děkujeme všem, kteří se dětem věnují—učitelům i rodičům!

Ukázky prací ze 4. a 5. ročníku poskytli paní učitelky Nitschová, Tyllová a Šilhavá.

